

Szerző Hegyi Ö.

Cím Falusi örömök Pesten.

"1913"

Forrás: Magyarország

Bp.

1913 14/11

— április 10.

Falusi örömök Pesten.

Vasárnap délután van tavasz elején. A tavasz lehelete ráakadt a pesti bérkaszárnák rabjára is, a penészes pinczelakásokban és a magas emeleteken, hol csatákat vív a tüdejében por és korom. Valami zavaros vágy hajtja a szabadba, valami emlékezés arra az időre, mikor otthon, az elhagyott kis városban vagy falun, illyentűt yiritő fák alatt, selyemréten andalgott, tisztálkodott a teste-lelke. Mert bevándorlók vagyunk itt a legtöbben és bár semmiért se cserélünk el ezt a metropolist, a nagy természet fölséges ébredésekor kipattan bennünk a nomád ember vágyakozása fü-fa, a falu örömei után, az emlékezés tavasz gyönyörűsegeire.

A bérkaszárnák tehát ontják az emberrajokat a megunt, hideg, szorongató falak közül. S hogy kilép az utcára a tél rabja, kaczagva integet feléje az utzegélyező platánok zsenge lombja. A gyöngye levelecskék sugárzó zöldje egész erdőt varázsol eléje, az a néhány fűszál, mely a fa gyökerét védő rostélyból kandikálnak ki, széles rétet jelentenek neki. Mert, hajh, emberünk messzire hiszi az igazi erdőt és rétet s a vasárnapja úgy telik el, hogy a keménytestű utcát rója s hazatér holtfáradtan. Kedvetlenül, hazatér a tavaszról, úgy hogy semmit se látott a szépségeiből, csak a vágya nőtt meg utánuk, csak a keserűsége lett kinzóbb, a kielégítetlenség miatt. Pedig hallják meg, akik lökdösődve szoronganak tavasz délutánján a körutak pora-füstje közt, hallják meg, hogy tőlük egy futamodásnyira, nem is egy félórára a Népszínház-tól, igaz, békességes falusi örömeiket élvezhetnek s amit bent hiába keresnek, itt egy hétre megtehetnek illatos levegővel!

Dal és krónika emlegeti a Rákos-patakot. Dalból és krónikából ha ismeri a pesti ember. Menjünk partja mentén fölfedező utra! Sétánk az Erzsébet királyné-

után Fezdődik és tart a külső kerepesi-utig, ahol megpihenünk magas dombon, a lakatlan Gizellakastély tövében, Mária Terézia vadászkastélyánál.

Szakadozott magas partok közt kacskaringós vonalban siet a Dunába a Rákos-patak. Vize most alighogy térdig érne, de hamar megduzzad s olyankor siet látogatóba a rétekre. Hetekig rajtuk hagyja azután a nyomát. Játékos kedvvel duruzsol a patak, megbuvík a lehajló bokrok alatt, összeszólalkozik az utjába akadt kövekkel, haragosan ráfordul a medrébe vetett rengyokra és fürgén ugrándoz a leesett faágak közt. A sáros iszapon szótlanul inal át, ahol kavicságyra kerül, mintha nótás kedve kerekedne. Csaknem minden száz lépésnyire hid fogja át a patakot. Komor köhid vagy dübörgő fahid, azután mindenféle fajta palló. Néhol egy szál gerenda leng fölötte, másutt recsegő deszkákon himbálózik át rajta az ember.

A parton öreg fűzfák strázsálnak. Mint aranyeső hullong róluk az érett bárka. Apró halaknak vélnéd, mikor a habokon tánczol a sok selymes, aranyárga virág. A fűzfák sorában, utunkon, három pompás fehér nyárfa kevélykedik egymás mellett. Törzsük mint a zebra háta, széles koronájuk ivesen hajlik, mint a királydaru karcsu nyakán a korona. Zizegnek a levelek, rejtelmes suttogással hívogatják pihenésre a vándort. A fák közét sűrű bokrok töltik ki. Gyöngeszáru bodza, hajlós liceumbokor, szurós kökény. Védően borulnak az ibolyára, amely már bimbózni kezd.

A «Paszkal-malom» mellett impozáns fasorba jutunk. Egy sorban nyolczvan hatalmas jegenyefa mutatja itt az utat. Oldalról nézve, mintha egy darabból volna ez az óriási élőfal. Elöttük s mögöttük s végig a Rákos-patak mentén smaragdszínű kaszálók terpeszkednek, megszakítva egy-egy

(Köt. v. 145)

tábla szántóval, vagy tarka veteményes-kerttel. Tulrajtuk, lakott telepek házai villognak a verőfényben, apró erdők feketének és keresztül-kasul fasorok nyújtózkodnak. Közel a patakhoz, a vizenyős réteken kövérszáru aranyvirág ragyog óriási táblákban. Csomójáért husz filléretet fizetünk az utcaszarkokon, itt szekérszámra virít. A levegőben száz pacsirta bangos torka hirdeti a tavasz örömeit s a megrekedt tócsákban, a süppedő réteken, komoly golyók sétálgatnak, lukullusi lakomát találva a békaseregekben. Kirándul ide olykor legy-egy bátor gácsér vagy mérges gunár is a falkából, amely a kertek alatt veszekedve legelész vagy a patakban lubiczkol. Fölöttük szerelmes csizek és tengeliczek hajkurásznak a lecsüngő galyak közt s vidám nótát fujnak tavasz-üdvözlésül.

Derék bolgár kertészek tanyái sorakoznak nagy darabon a pataknál. Házuk apró, de nagy az udvar és még terjedelmesebb a kertjük. Ló, tehén, sertés az udvaron, tyukok karicsálnak a sávány körül, melyet sok helyen virgoncz kecskék léválnak. Néhol egész nyájak legelésznek a réten s imhol megszólal pásztor ajkán a tilinkó is és estére szállva az idő, kigyul a jobogó pásztor-tűz. A pásztorhangja mintha intónálná a koncertet, válaszul rá mértéktelen brekegésbe fog a békasereg és szól a szerelmes gurgulásuk túl a napszálltán, szinte egész éjjel. Száz békatanya van itt s a koncert hatalmas, messzehangzó. Ahogy elgyöngül az egyik telepen, rázendít odább a másik csapat s a nótá végigfut a patak mentén, összeülekeznek valahol messze nádasok lakóinak vágyakozó vallomásaival.

Mi kell még nektek, pestiek!? A messzeségben fekete kupok és óriás sátrak meredeznek: a budai hegyek. Feljűk igyekeznek a Nap, hogy ágyába térjen, ami talán valami barlangban van ott a messzi, járatlan hegyek valamelyikén. Egész napon át lassan, észrevétlenül halad az ezüst orcsáru boiygó, de így este felé már nagyon igyekeznek. Aljg várja, hogy fáradtságos útja után nyugalomra térjen. Szinte rohan, lebukik ágyába. Olyankor, bizonyosan a nagy sietségtől, pirosra válik a képe és pirosra festi maga körül az eget. Eltűnt a Nap a hegyek mögött, de még ott maradt a felhőkön a színe, ami lángol, tüzes párákat ont szét. És tűz felel nekik a föld-ről is. Dörögve fut amott, a rétek alján a vonat. Mint valami fekete kigyó csuszik, rohan előre. S feje fölött szikrák röpködnek, tűz gyul ki a lehetetlen, s a tánczos szikrák sietnek a magasságba üdvözölni a másik tüzet, ami a felhők taréján lóg.

Elfelejttem, hogy Pesten vagyok, csak szívom a nagy illatokat, a föld édes illatját, a fehér s rózsaszín virágfátyolba burkolt gyümölcsfák illatját, az őszi széna vastag páráját, a friss sarju finom leheletét és nézem-nézem a csodákat, amikről senki sem tud — odabent, félórára tőlem: a nagyköruton, a kocsiak dübörgése, villamosok csöngetése, autók túlkölése, a por és korom között.